

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 10/1974-75
med anledning av landskapsstyrelsens
framställning till Landstinget med förslag
till landskapslag om fartbegränsning för
den lokala sjötrafiken, rättad landskaps-
lag om fartbegränsning för sjötrafiken
inom landskapet Åland.

Landstinget har inbegärt lagutskottets utlåtande över ovannämnda framställning. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört lantrådet Alarik Häggblom, lagberedningschefen Sune Carlsson, lagberedningssekreteraren Christer Jansson, t.f. polismästaren i Mariehamn tillika t.f. länsmannen i Jomala distrikt Björn Andersson, sjöbevakningschefen Kyösti Kärkkäinen, lotsfördelningschefen Edgar Karlsson och e.o.kommissarien vid polisinställningen i Mariehamn Sune Eriksson, värdsamt anföra följande:

Utskottet har behandlat framställningen och funnit att åtgärder till fartbegränsning för sjötrafiken inom landskapet Åland främst är en fråga om upprätthållande av allmän ordning och säkerhet emedan rättsintressena för de sjöfarande, markägarna, vattenägarna och naturen kring vattenvägarna är avsedda att tillgodoses. Utskottet anser sålunda att frågan ej hör till området för den offentliga sjörätten. Varken rätten att fritt röra sig på vattnen eller sjövägsreglerna är avsedda att regleras. Sålunda är utskottet ense med landskapsstyrelsen om att landstinget på detta område har lagstiftningsbehörighet då fråga är om förutnämnda upprätthållande av allmän ordning och säkerhet.

Utskottet har även gjort den bedömningen att fartbegränsningsåtgärder inom landskapet även utom kommunernas hamnområden kan vara motiverade i vissa fall. Sålunda borde sjötrafiken, naturen och vattenmiljön kunna skyddas bl.a. i trånga farleder, i sund och under broar genom fartbegränsningar.

Från sjöbevakningens och polisens sida har utskottet erfarit att förutsättningar kan finnas för att efterlevnaden av påbjudna fartbegränsningar för sjötrafiken skall kunna övervakas. Ur processteknisk synpunkt ställer sig dock utskottet tveksamt till möjligheterna till vederbörlig bevisning inför domstol.

Utskottets majoritet anser att framställningen vad gäller behovet för de föreslagna åtgärderna är knapphändigt underbyggd. Därjämte torde motiven då stiftande av ny lag föreslås, vara bristfälligt om ens alls framförda.

-2-

Enligt 3 § i landskapslagen om polisverksamheten (10/71) äger landskapsstyrelsen för upprätthållande eller återställande av allmän ordning och säkerhet befogenhet att utfärda polisföreskrifter samt, om straff icke är stadgat i lag eller förordning, för överträdelse av dem utsätta straffhot i form av dagsböter, vilka ådömes av allmän underrätt.

Stadgandet är till sitt sakliga innehåll enslydande såväl med stadgandet i 11 § i rikets polislag (FFS 84/66) som bestämmelsen i 13 § 3 mom. i förordningen om länsstyrelse (FFS 188/55). Stadgandena överensstämmer även med innebörden i 13 § 1 mom. 12 punkten självstyrelselagen för Åland därigenom att befogenheterna i denna till polisförvaltningen hörande fråga i landskapet anförtrotts landskapsstyrelsen medan de i riket är förlagda hos ministeriet för inrikesärendena och länsstyrelserna.

Medlemmen Sundblom anser för sin del att tillräckliga motiv för lagstiftningsåtgärder framförts eller bör anses härflyta ur sakens natur och emotser landskapslag i ärendet oaktat möjlighet till införande av fartbegränsning för sjötrafiken även med stöd av gällande landskapslagstiftning kan föreligga. Sundblom finner att en ramlag vore motiverad bl.a. därför, att möjlighet i så fall gavs till fartbegränsningsåtgärder utan att de direkt behövde baseras på ordnings- och säkerhetssynpunkter.

Utskottet finner därjämte det olämpligt att bestämmelser i samma fråga kunde ges både med stöd av ramlag och med stöd av speciallag.

Ur praktisk förvaltningssynpunkt bedömer utskottet det riktigt att kommunerna bör ha både initiativrätt och yttranderätt vid planerade fartbegränsningsåtgärder. Likaså bör samverkan och samarbete med sjöfartsstyrelsen, polisen och gränsbevakningen förutsättas i förekommande enskilda fall. Vad gäller rätten för myndighetspersoner i brådskande tjänsteutövning att överskrida utfärdade fartbegränsningar kan den rätten och plikten redan utläsas ur gällande analoga stadganden för polis-, tull- och gränsbevakningsverksamheten.

Hänvisande till det ovanförda får utskottet, vars majoritet ej funnit lagstiftningsåtgärder i ärendet erforderliga, värdsamt föreslå, att Landstinget nåtte förkasta lagförslaget.

Mariehamn, den 18 december 1974.

På lagutskottets vägnar:

Olof Salmén

Gunnar Jansson.

Närvarande i utskottet: ordföranden Salmén, viceordföranden Sundblom, ledamöterna Dahlman, Bengtz och Olof Jansson (delvis), samt ersättaren Widenan (delvis).